

ת"פ (תל אביב) 8560-12-23 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (תל-אביב-יפו) 8560-12-23 - מדינת ישראל נ' פלונישלום תל-אביב-יפו

ת"פ (תל-אביב-יפו) 8560-12-23

מדינת ישראל

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד תמר נבו

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו - יפו

[08.10.2024]

כבוד השופט איתן קורנהאוזר

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות הבאות:

שתי עבירות ניסיון קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 רישה בצרוף סעיף 25 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"); שתי עבירות קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 רישה לחוק העונשין; ארבע עבירות שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות בהן הורשע, הנאשם ניהל במועדים הרלוונטיים לכתב האישום עסק שהיה בבעלות אימו (להלן: "העסק"). הנאשם עשה שימוש בארבעה שיקים מזויפים: האחד הופקד ביום 30.4.21 ואילו שלושה נוספים הופקדו ביום 11.5.21. שיקים אלה זויפו באופן בו בשלושה שונה שם המוטב המקורי, שנכתב על ידי חברות שונות - לשם העסק, ובשיק נוסף שמשך אדם פרטי, ללא שם המוטב - נכתב שם העסק. שיקים אלה הופקדו על ידי הנאשם לחשבון העסק. בשניים מהמקרים, השיקים נפרעו כך שהנאשם קיבל באמצעותם סך כולל של 7,696 ₪, ואילו בשני המקרים האחרים השיקים לא נפרעו בשל השינוי בשיק או בשל ביטולו. בשני המקרים בהם השיקים לא נפרעו, ניסה הנאשם לקבל במרמה סך כולל של 111,707 ₪ (ארבעת השיקים יקראו להלן: "השיקים המזויפים"). נסיבות ביצוע העבירות פורטו בהרחבה בהכרעת הדין. תמצית טיעוני הצדדים

2. ב"כ המאשימה טענה כי מעשי הנאשם פגעו בערכים חברתיים מוגנים של הגנה על הקניין, על חופש הבחירה וכן על יחסי המסחר התקינים. לטענתה, נסיבות ביצוע העבירות מצביעות על חזרתיות, תכנון מוקדם ושיטתיות, אשר פגעו פגיעה בינונית בערכים המוגנים. כמו כן, הפנתה לחלקו המרכזי של הנאשם במעשים בהם הורשע, ולכך שהפער בין הנזק הפוטנציאלי והנזק שנגרם נובע אך מהעובדה שהבנק סיכל את ביצוע העבירות המוגמרות בשניים מהמקרים. ב"כ המאשימה סברה כי נסיבות אלה מבססות את הצורך בקביעת מתחם ענישה אחד, אשר בהתבסס על פסיקה שהגישה נע בין 9 חודשי מאסר ל-18 חודשים. בהתחשב בעברו הפלילי של הנאשם והעובדה שלא קיבל אחריות על מעשיו, ביקשה ב"כ המאשימה למקמו במרכז מתחם הענישה.

3. ב"כ הנאשם טענה כי הפסיקה שהוגשה על ידי ב"כ המאשימה עוסקת באירועים שונים בצורה מהותית מהמקרה הנדון. לטענתה, נסיבות האירוע אינן שנויות במחלוקת, ועוסקות בעסק משפחתי שקרס בעקבות משבר החירום העולמי של מגפת הקורונה. מכאן שמדובר בניסיון אנשים להציל את שנותר מהעסק שלהם. עוד טענה כי השיקים המזויפים נמסרו לנאשם, אשר אינו חלק ממנגנון הזיוף ולא הואשם בכך. ב"כ הנאשם טענה כי יש לתת משקל לכך שפעולת הזיוף כלל לא נחקרה, כאשר מדובר בשיקים אשר נגנבו מסניף דואר, וסוגיה זו לא נחקרה על ידי המשטרה כפי שעלה בעדות השוטר החוקר בשלב ההוכחות. לפיכך, ובהתחשב בעובדה שהסכום המשמעותי בשיקים שהופקדו לא כובד על ידי הבנק, טענה כי מתחם הענישה צריך להתחיל במאסר מותנה ועד למספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. לגבי נסיבות האישיות של הנאשם, טענה ב"כ הנאשם כי מדובר בנסיבות חריגות ביותר: העבירות בהן הורשע בעבר, אשר קדמו לביצוע העבירות במקרה הנדון, בוצעו לפני זמן רב; הוריו של הנאשם סיעודיים והוא מסייע בטיפול בהם; לנאשם ולאשתו שבעה ילדים משותפים; מצבה הבריאותי של אשת הנאשם התדרדר באופן קיצוני לאחר לידת בתם; הנאשם עובד כיום בשתי עבודות כדי לפרנס את משפחתו. לפיכך, ובהתחשב בביצוע העבירות על רקע של מצוקה כלכלית קשה לפני כארבע שנים, ביקשה להטיל על הנאשם ענישה צופה פני עתיד. ב"כ הנאשם הגישה מסמכים המעידים על נכותה של אשת הנאשם וכן צו פתיחת הליכי חדלות פירעון כנגדה. הנאשם בעצמו התנצל על המעשים והעיד על מצבה הבריאותי הקשה של אשתו. לטענתו, הוא עובד כיום בשתי עבודות, ואילו אשתו מקבלת קצבת ביטוח לאומי. הנאשם פירט כי לא עבד במשך כשנתיים לאחר שנפצע בעת שסייע לנפגעי תאונת דרכים בשנת 2018 ונקלע לחובות בסך של כמיליון ₪, מהם כמחצית בשל תשלומי מזונות. לדבריו, הוא משלם כ-4,500 ₪ מידי חודש למזונות. הנאשם ביקש כי בית המשפט יתחשב בו.

דיון והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

4. בחינת מתחם ענישה מחייבת תחילה קביעה האם מדובר ב"אירוע" אחד, או שמא מדובר במספר אירועים המחייבים קביעת מספר מתחמים. סוגיה זו יש לבחון בהתאם למבחן הקשר ההדוק (ע"פ 4910/13 אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)). במקרה הנדון מדובר בשימוש בארבעה שיקים מזויפים, בשני מועדים שונים, בהפרש של כשלושה שבועות האחד מהשני, והפקדתם לאותו חשבון בנק. הרקע הדומה של המקרים, העבירות הדומות שבוצעו, שיטת הביצוע הדומה וסמיכות הזמנים, מציבים את המקרים כחלק מאותה תכנית עבריינית. לפיכך, יש לקבל את בקשת הצדדים לקביעת מתחם ענישה אחד אשר יתחשב בכל המקרים בהם הורשע הנאשם. צירוף המקרים משפיע על רף הענישה שיקבע (ע"פ 3614/14 גיא פן נ' מדינת ישראל, פסקאות 140-141 (29.6.2015)).

5. עבירות המרמה שנקבעו בחוק, נועדו להגן על חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרמה. עבירות אלה פוגעות בערכים מוגנים של כבוד האדם, רכוש, קניינו, וכן בתקינות יחסי המסחר. קושי במתן אמון באמצעי תשלום כגון שיק, עלול לפגוע ברצף חיי המסחר בחברה. עבירות אלה עלולות אף להגיע עד כדי פגיעה נרחבת ועמוקה יותר בחברה כולה, בדרך של אובדן אמון האדם בזולתו:

"עבירות המרמה והזיוף פוגעות ביחסי האמון הבסיסיים בחברה הנחוצים לשם שגשוגה, ונדרשת החמרה בענישה בשל ביצוע עבירות אלו" (רע"פ 8778/18 צלאח שאויש נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (24.12.2018)).

6. במקרה הנדון, הנאשם הורשע בביצוע ארבע עבירות שימוש במסמך מזויף וכן בשתי עבירות קבלת דבר במרמה ובשתי עבירות ניסיון לקבלת דבר במרמה. לצד מתן משקל לטיעון ההגנה כי לא נטען שהנאשם זייף את השיקים המזויפים אלא כי עשה בהם שימוש, אני מוצא כי יש לקבל את טיעון המאשימה לגבי מתן משקל משמעותי לפוטנציאל הנזק ולא רק למידת הנזק הכספי שנגרמה בפועל. הנאשם ביצע את הפעולות של שימוש בשיקים המזויפים, פעולות שנדרשו לשם קבלת סכומי הכסף במרמה, ולכן יש לתת משקל נמוך בלבד לעובדה שבסופו של יום לא הצליח לממש את מלוא זממו בשל פעולה של הבנק. יש לראות בחומרה את הסכום המצטבר בסך של כ- 119,000 ₪ אותו ניסה הנאשם לקבל במרמה והצליח לקבל כ- 7,500 ₪ מתוכו, כפוגע אף בשגרת חיי המסחר המתבססים בין היתר על אמון במתן שיקים. עוד יש לתת משקל לכך שהנאשם לא היסס להמשיך ולהפקיד שלושה שיקים מזויפים, תשעה ימים לאחר שהבנק סירב לכבד והחזיר את השיק הראשון אותו קיבל, לטענתו, מאותו אדם, ככל שקיים (ראו בהרחבה לגבי קושי במתן אמון בגרסת הנאשם - סעיף 8 להכרעת הדין). אציין בהקשר זה, כי לא מצאתי בסיס לטיעון ב"כ הנאשם כי אין מחלוקת לגבי כך שמדובר בניסיון של הנאשם ומשפחתו להציל את שנותר מהעסק שלהם וכי הנאשם קיבל לידו את השיקים המזויפים מידי רוכש ציוד העסק. כאמור, גרסת הנאשם נמצאה בהכרעת הדין כבלתי מהימנה. באופן דומה, לא מצאתי לתת משקל לטיעון לגבי מחדלי המשטרה בכך שלא חקרה את מקור זיוף השיקים. אכן, היה על המשטרה להעמיק ולחקור ביחס לזהות גנב השיקים וזהות המזייף, אולם אין בכך שלא בוצעו פעולות חקירה בסוגיות אלה כדי לפגוע בהגנת הנאשם או לבסס טענה של הגנה מן הצדק.

7. בחינת הענישה הנוהגת בעבירות מרמה, מעלה כי רף הענישה משתנה בהתאם לנסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה, היקף העבירות, משך ביצוען, מידת התחכום, ריבוי מתלוננים ועוד. עיון בפסיקה הנוהגת בגין עבירות מרמה בנסיבות שונות, בסדרי גודל כספיים דומים ואף נמוכים יותר, מעלה כי רמת הענישה נעה בין מאסר לריצוי בעבודות שירות (רע"פ 8443/15 יצחק חגולי נגד מדינת ישראל (15.12.2015); ע"פ (מרכז) 28122-10-14 אוהד אלחנן נגד מדינת ישראל (17.02.2015)), ועד למאסר לריצוי בפועל (רע"פ 3566/21 יוני אספוב נ' מדינת ישראל (24.5.2021); רע"פ 8778/18 צלאח שאויש נ' מדינת ישראל (24.12.2018); רע"פ 8570/18 מוטי זגורי נ' מדינת ישראל (11.12.2018); עפ"ג(ת"א) 3758-01-23 יעקב משעלי נ' מדינת ישראל (18.12.2023)). יש להדגיש כי אין זהות בין מתחם העונש ההולם, המגלם הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים, ובין מדיניות הענישה הנוהגת המהווה אך את אחד משיקולים אלה (ראו: ע"פ 6390/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (10.2.2021); ע"פ 322/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.10.2016)).

לאחר ששקלתי את נסיבות המקרה, את מידת הפגיעה בערכים המוגנים, את הפסיקה הנוהגת, את חלקו של הנאשם בביצוע העבירות בהן הורשע, ובהתבסס על עקרון ההלימה המנחה, אני קובע כי מתחם הענישה במקרה זה נע בין שישה חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל-18 חודשי מאסר, לצד מאסר על תנאי.

בהתחשב בסוג המוטיבציה לביצוע עבירות מרמה, יש מקום להטלת קנס ופיצוי. עם זאת, המאשימה נמנעה מלטעון להטלת רכיבי ענישה אלה. לפיכך, כאשר ככלל אל לבית המשפט לסטות לחומרה מן העונש הנטען על ידי המאשימה, אלא במקרים חריגים, אמנע מהטלת קנס ופיצוי (ראו את העמדות השונות בסוגיה זו: ע"פ 5611/14 מנצור אבו עוואד נ' מדינת ישראל (8.5.2016)).

העונש המתאים

8. הנאשם יליד 1979, ולחובתו 6 הרשעות קודמות החל מהיותו קטין. חלק מהרשעות אלה ישנות מאד, אולם יש לתת משקל לכך שהנאשם הורשע בעבר בשתי הזדמנויות שונות, בשנת 2010 ובשנת 1999, בגין עבירות זיוף ומרמה. בהמשך, הורשע הנאשם בגין עבירות מס שונות וריצה בגין כך שני מאסרים בדרך של עבודות שירות. מאסרו האחרון בעבודות שירות, למשך תשעה חודשים, הוטל עליו ביום 24.1.2023. כתב האישום באותו מקרה הוגש כנגדו בחודש פברואר 2019, בגין עבירות השתמטות מתשלום מס בגובה של כ-155,000 ₪ וכן אי הגשת דו"ח שנתי, עבירות שבוצעו על ידו בשנים 2017-2018 (ראו את הרשעת הנאשם ברישום הפלילי שהוגש - טמ/1 - וכן את גזר הדין שפורסם במאגרים משפטיים). מנתונים אלה עולה כי לאחר שביצע עבירות מס משמעותיות, בהיקף לא מבוטל, ובעת שניהל את ההליך הפלילי בגין עבירות אלה, לא היסס הנאשם מלבצע את העבירות בגין הורשע במקרה הנדון בפני מספר נסיבות משתלבות בעניינו של הנאשם לכלל תמונה מדאיגה של עבריין מרמה הלוקה בחוסר גבולות, חוסר הרתעה וחוסר הפנמה של האיסור הפלילי: עבר פלילי בגין עבירות זיוף ומרמה; ביצוע עבירות מס, להן מאפייני מרמה כלפי רשויות המדינה וכנגד הציבור הרחב; ריצוי מאסרים בעבודות שירות בגין עבירות מס; ביצוע העבירות במקרה הנדון על אף עברו הפלילי ובמהלך ניהול הליך פלילי בגין עבירות המס. העובדה שכנגד הנאשם אף 44 הרשעות תעבורה, מוסיפה על ההתרשמות מהקושי שלו לנהוג כחוק. בנוסף, לא ניתן לזקוף לזכות הנאשם קבלת אחריות על ביצוע העבירות שביצע. משקל מסוים לקולה יש לתת למצבו המשפחתי של הנאשם כפי שעלה בטיעוני ההגנה לעונש, למצבה הבריאותי של אשתו, ולהשפעת מידת העונש שיוטל עליו ועל משפחתו הקרובה. עוד אשקול את העובדה שהנאשם טרם ריצה עד כה מאסר מאחורי סורג ובריח.

לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 12 חודשים.

ב. מאסר למשך 6 חודשים אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירת מרמה או זיוף מסוג פשע, תוך 3 שנים.

ג. מאסר למשך 3 חודשים אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירת מרמה או זיוף מסוג עוון, תוך 3 שנים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ו' תשרי תשפ"ה, 08 אוקטובר 2024, במעמד הצדדים.